

פרק י"ד – כלב וחברון

גמ' ערכין יג.

שָׁבַע שְׁכִיבָשׁוּ מִנְּלֹן דְּקָאָמַר כָּלָב (יד: ז) "בְּרֵאֲרֵבֵעִים שָׁנָה אֲנֹכִי בְּשַׁלַּח מֹשֶׁה עֶבְדְּיָקֹק אֹתִי מִקְדָּשׁ בְּרִנֵּעַ לְרַגֵּל אֶת־הָאָרֶץ... [וגו'] וְעַתָּה הִנֵּה אֲנֹכִי הַיּוֹם בֶּן־חֲמִשׁ וּשְׁמוֹנִים שָׁנָה." וְאָמַר מֶרֶס שָׁנָה רִאשׁוֹנָה עָשָׂה מֹשֶׁה מִשְׁכָּן שְׁנִיָּה הוּקַם הַמִּשְׁכָּן וְשַׁלַּח מְרַגְלִים כִּי עֲבוּר יֵרֶדוּ כָּלָב בֶּר כָּמָה הָיָה בֶר תִּמְנָן נְכִי תִרְתִּין כִּי קָא מְפַלֵּיג נְחִלֹת קָאָמַר (שם י) "אֲנֹכִי הַיּוֹם בֶּן־חֲמִשׁ וּשְׁמוֹנִים שָׁנָה" אִישׁתָּכַח דְּשָׁבַע כִּיבָשׁוּ.

רש"י יהושע יד:

זו ארבעים וחמש שנה – למדנו ששה בכיבוש הארץ שבע שנים, שהרי בשנה השנית שלח משה מרגלים, נשארו שלשים ושמונה שהלכו במדבר, ושבע שכיבושו, הרי ארבעים וחמש.

פרק י"ז – יער אפרים

<u>ברכת יוסף – אצל יעקב ומש"ר</u>	
בראשית פרק מט	דברים פרק לג
(כב) בֶּן פֶּרֶת יוֹסֵף בֶּן פֶּרֶת עָלִי עֵין בְּנוֹת צָעֲדָה עָלִי שׁוּר :	(יג) וְלִיוֹסֵף אָמַר מִבְּרַכְתָּ ה' אֶרְצוֹ מִמֶּגֶד שְׁמִים מְטוֹל וּמִתְהוֹם רִבְצָת תַּחַת :
(כג) וּמִמְרַחְהוּ וְרָבּוּ וּשְׁטָמָהוּ בְּעָלֵי חֲצִים :	(יד) וּמִמֶּגֶד תִּבּוּאָת שְׁמֵשׁ וּמִמֶּגֶד גֶּרֶשׁ וְרַחִים :
(כד) וְתִשָּׁב בְּאֵיתָן קִשְׁתּוֹ וַיִּפְּזוּ זָרַעִי וְדִי מִיַּדִּי אֲבִיר יַעֲקֹב מִשֶּׁם רֵעָה אָבֹן יִשְׂרָאֵל :	(טו) וּמִרָאשׁ הָרָרִי קָדָם וּמִמֶּגֶד גְּבֻעוֹת עוֹלָם :
(כה) מֵאֵל אֲבִיד וַיַּעֲזֹרְךָ וְאֵת שְׂדֵי וַיְבַרְכֶךָ בְּרַכַּת שְׁמִים מַעַל בְּרַכַּת תְּהוֹם רִבְצָת תַּחַת בְּרַכַּת שְׂדִים וְרַחִים :	(טז) וּמִמֶּגֶד אֶרֶץ וּמִלְאָה וְרָצוֹן שְׁכֵנִי סִנְה תִּבּוּאָתָה לְרֹאשׁ יוֹסֵף וּלְקִדְקֵד נִזִּיר אֲחִיו :
(כו) בְּרַכַּת אֲבִיד גָּבְרוּ עַל בְּרַכַּת הוֹרִי עַד תִּאָּנוֹת גְּבֻעַת עוֹלָם תִּהְיֶינָ לְרֹאשׁ יוֹסֵף וּלְקִדְקֵד נִזִּיר אֲחִיו :	(יז) בְּכוֹר שׁוּרוֹ הָדָר לוֹ וְקָרְנִי רֹאשׁ קָרְנִי בָהֶם עֲמִים נִגַּח נִחְדּוֹ אֶפְסִי אֶרֶץ וְהֵם רִבְבוֹת אֶפְרַיִם וְהֵם אֶלְפֵי מִנְּשָׁה :

שופטים פרק יב:

וַיִּקְבֹּץ יִפְתָּח אֶת־כָּל־אֲנָשֵׁי גִלְעָד וַיִּלָּחֶם אֶת־אֶפְרַיִם וַיִּכּוּ אֲנָשֵׁי גִלְעָד אֶת־אֶפְרַיִם כִּי אָמְרוּ פְּלִיטֵי אֶפְרַיִם אַתֶּם גִּלְעָד בְּתוֹךְ אֶפְרַיִם בְּתוֹךְ מִנְּשָׁה :

And Jephthah gathered all the Gileadites and fought Ephraim. The Gileadites defeated Ephraim; for they had said, "You, Gilead, are nothing but fugitives from Ephraim—being in Manasseh is like being in Ephraim."

רש"י שם

כי אמרו פליטי אפרים אתם גלעד – פחותים שבאפרים היו מבזים את הגלעד, ואומרים להם מה אתם גלעד חשובים בתוך אפרים ובתוך מנשה, כן תרגם יונתן.

רד"ק שופטים פרק יב

(ד) פליטי אפרים אתם - כלומי פליטי אפרים אתם שאתם מחולקים בתוך אפרים ובתוך מנשה ואין אתם חשובים לכלום. לפי שהיו אנשי אפרים מחרפין אותם כך היו אנשי גלעד מכים אותם כשהיו מוצאים אותם יחידים עוברים בארצם

מצודת דוד שופטים פרק יב

(ד) כי אמרו וכו' - ר"ל מה שהגלעדים הרבו להכות בבני אפרים בשטף אף היה על כי בני אפרים בזו אותם ואמרו להם פליטי אפרים וכו' ר"ל כערך הפחותים שבבני אפרים כן אתם בני גלעד נחשבים בתוך בני אפרים ובתוך בני מנשה ואפילו המכובדים שבכם נחשבים בעיני כל בני יוסף כהפחותים שבבני אפרים :

מלבי"ם על שופטים פרק יב פסוק ד - חלק באור הענין

(ד) ויקבץ יפתח - ואחר שראה כי לא רפתה רוחם מדבריו הרכים, כי אמרו - מבאר סבת המלחמה שבני אפרים טענו על שהעזו אנשי גלעד לבחור את השופט כאלו הם עיקר בית יוסף, והם טענו לנגדם לאמר פליטי אפרים אתם - ר"ל אפרים הוא עקר השבט ועמו חצי מנשה שלקחו נחלתם אצלו חבל וגורל אחד כמ"ש בספר יהושע, ואתם גלעד - שלקחתם מעבר הירדן, פלטים אתם מן השבט, כי היה מקומכם הראוי בתוך אפרים בתוך מנשה - רק הלכתם לפלטה אל עבר הירדן, ואיך תעזו לבחור קצין שוטר ומושל :